

Bölüm 19

AĞIZ SAĞLIĞININ SÜRDÜRÜLMESİNDE HEMŞİRELİK BAKIMI

Demet İNANGİL¹

GİRİŞ

Ağız sağlığı genel sağlığın bütünleyici ve önemli bir bileşenidir. Ağız, diş ve ilişkili yapıların işlevsel olarak varlığı, ağız sağlığı olarak tanımlanmaktadır. Ağız sağlığı iyilik halini dolayısıyla yaşam kalitesini de önemli ölçüde etkilemektedir. ⁽¹⁻³⁾ Ağız boşluğu sindirim sisteminin başlangıcı olmasıyla da önem taşımaktadır. Sindirimin fiziksel olarak başlaması ile ağız boşluğu çok çeşitli mikroorganizmaların yerleşimi için bir durum oluşturmaktadır. Bu nedenle ağız sağlığının, sistemik sağlığı da etkileyebileceği, ağız sağlığının bozulmasının ciddi sistemik hastalıklara sebep olabileceği ve/veya sistemik hastalığın derecesini artırabileceği söylenmektedir. ^(2,3) Bununla birlikte ağız sağlığının bozulmasıyla, özellikle ağrı varlığında bireyin günlük yaşam aktivitelerini yerine getirmesi engellenebilir. Beden imajı üzerindeki olumsuz etkileri ile kişinin sosyal yaşamı etkilenebilir. ⁽²⁾

Ağız sağlığına olumsuz etki durumlar genetik faktörler, sigara, asitli besinler, vitamin eksikliği ve yetersiz ağız bakımı örnek olarak verilebilir. Bu durumda ağız sağlığının sürdürülmesinde, ağız sağlığının değerlendirilmesi ve iyileştirilmesine yönelik sağlık profesyonellerine düşen önemli sorumluluklar vardır. ^(2,3) Hemşire, sağlık ekibinin hastayı en yakından gözlemleyen ve hasta ile en uzun süre birlikte olan bir üyesidir. Hastanın öz bakım gereksinimlerini kolaylaştırma da önemli rol ve sorumlulukları vardır. Hemşire bu rol ve sorumluluklarını profesyonel yönde kullanarak sağlıklı ve hasta bireyin yaşam kalitesini yükseltmeye katkı sağlamaktadır. ⁽⁴⁾ Ağız bakımı bireyin temel fiziksel işlevselliği destekleyen hemşirelik bakım uygulamalarından biridir. Bireylerin ağız sağlığının geliştirilmesi, iyileştirilmesi ve sürdürülmesi Hemşirelik Girişimleri Sınıflaması (NIC/ Nursing Intervention Classification) Fizyolojik: Temel alanı, Özbakımı Kolaylaştırma sınıfı hemşirelik girişimlerinde yer almaktadır. ⁽⁵⁾ Ülkemizde ise 8 Mart 2010 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan Hemşirelik Yönetmeliği'nde, 19 Nisan 2011 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan düzenleme ile (Hemşirelik Yönet-

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Hemşirelik Fakültesi, demet.inangil@sbu.edu.tr

KAYNAKLAR

1. Ontario Kayıtlı Hemşireler Derneği-RNAO. Nursing Best Practice Guideline, Oral Health: Nursing Assessment and Interventions. December 2008; Toronto, Ontario: 1-89.
2. Sanchez P, Everett B, Salamonson Y, Redfen Y, Ajwani S, et. al. The oral health status, behaviours and knowledge of patients with cardiovascular disease in Sydney Australia: A cross-sectional survey. BMC Oral Health. 2019;19(1).
3. Türkiye'de Ağız-Dış Sağlığı Hizmetlerinin Strateji Değerlendirmesi, 2014 http://www.tdb.org.tr/tdb/v2/yayinlar/Arastirma_Dizisi/arastirmadizisi_9.pdf (Erişim Tarihi: 13.01.2019).
4. Taylan S, Alan S, Kadioğlu S. Hemşirelik Roller ve Özerklik. Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi. 2012-3.
5. Erdemir F, Kav S, Akman Yılmaz A. Hemşirelik Girişimleri Sınıflaması. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri, 6. Baskı 2017;64-66.
6. Hemşirelik Yönetmeliği, 2011 <http://www.turkhemsirelerderneği.org.tr/files/tr/yasa-ve-yonetmelikler/yonetmelikler/19-nisan-2011-hemsirelik-yonetmeliginde-degisiklik/hemsirelik%20%202011.pdf> (Erişim Tarihi: 12.01.2020).
7. The Global Burden of Disease Study, 2016 <http://ghdx.healthdata.org/gbd-2016> (Erişim Tarihi: 12.01.2020).
8. World Health Organization. (2003). The world oral health report. Continuous improvement of oral health in the 21st century – the approach of the WHO Global Oral Health Programme
9. T.C. Sağlık Bakanlığı, Sağlık İstatistikleri Yıllığı, 201, <https://dosyasb.saglik.gov.tr/Eklen-ti/36134,siy2018trpdf.pdf?0> (Erişim Tarihi: 15.01.2020).
10. World Health Organization: WHO, Oral health <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/oral-health> (Erişim Tarihi: 25.01.2019).
11. T.C. Sağlık Bakanlığı, Sağlık Hizmetlerinin Yürütülmesi Hakkında Sağlık Bakanlığı Yönergesi, 2005, http://www.ttb.org.tr/mevzuat/index.php?option=com_content&view=article&id=240:-saik-hmetler-ymeshakkında-saik-bakanli-yerges&catid=8:ygeler&Itemid=34 (Erişim Tarihi: 17.01.2020).
12. Görgülü SR. Hemşireler için Fiziksel Muayene Yöntemleri. İstanbul: İstanbul Tıp Kitabevi, 1. Baskı 2014;71-76.
13. Akça Ay F, Sabuncu N, Klinik Beceriler, Sağlığın Değerlendirilmesi, Hasta Bakım ve Takibi. İstanbul: İstanbul Tıp Kitabevi. 2010
14. Kaya H. Sağlık Hizmetlerinde Hasta Eğitimi ve Hemşirenin Sorumlulukları. Türkiye Klinikleri J Nurs. 2009;1(1):19-23.
15. American Dental Association, Brushing Your Teeth <https://www.mouthhealthy.org/en/az-topics/b/brushing-your-teeth> (Erişim Tarihi: 17.01.2020).
16. Türk Periodontoloji Derneği, Diş İpi Kullanımı <http://www.turkperio.org/haber-detay/dis-ipi-kullanimi-13.html> (Erişim Tarihi: 17.01.2020).
17. American Dental Association, 5 Steps to a Flawless Floss <https://www.mouthhealthy.org/en/az-topics/f/flossing-steps> (Erişim Tarihi: 17.01.2020).
18. Felton D, Cooper L, Dugum İ, Minsley G, et. al. Evidence-Based Guidelines for the Care and Maintenance of Complete Dentures: A Publication of the American College of Prosthodontists. Journal of Prosthodontics 2011;20:1-12.
19. Yavuz Karamanoğlu A, Yavuz M. Ağız Sağlığı Hemşirelik Değerlendirmesinde Kanıtlar Ve Uygulama Öneriler. Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi. 2015;31(1):131-143.
20. Ünsal A. Hijyen Uygulamaları. Hemşirelik Esasları, Bilgiden Uygulamaya: Kavramlar- İlkeler-Beceriler. (Editörler: Atabek Aştı T, Karadağ A) İstanbul: Akademi Yayıncılık, Güncellenmiş ve Genişletilmiş 2. Baskı 2019;375-490.
21. Karahan A, Kav S. Sparks & Taylor'ın Hemşirelik Tanı Referans El Kitabı. Ankara: Güneş Tıp Kitabevleri, 10. Baskı 2019;217-225.

22. Dikmen Y. Yoğun bakım hastalarında ağız bakımı yönetimi: Kanıta dayalı uygulamalar çerçevesinde literatür incelemesi. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 2017;7 (1):45-52,
23. Süzen B. Sağlık Uygulamalarında Temek Kavramlar ve Beceriler (Editör: Akça Ay F) İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri, 6. Baskı 2015;365-408.
24. Ames NJ. Evidence to Support Tooth Brushing in Critically Ill Patients American Association of Critical-Care Nurses. 2011;20(3):242-251.
25. Nasiriani K, Torki F, Jarahzadeh MH, Rashidi Maybodi F. The effect of brushing with a soft toothbrush and distilled water on the incidence of ventilator-associated pneumonia in the intensive care unit. *National Research Institute of Tuberculosis and Lung Disease Tanaffos*. 2016;15(2):101-107.